

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 87

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 26 oktober 2023

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Lerarentekort - Inzet van onderzoekers, doctors en doctorandi

Verschillende malen gaf de minister aan dat hij op korte termijn een aantal maatregelen plande om het lerarentekort ten minste te milderen. Met o.a. het maatregelenpakket dat op 3 december 2021 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd, werd ook effectief getracht om die belofte naar de praktijk omgezet te krijgen. Met de schriftelijke vraag van 21 oktober 2021 werd een specifieke suggestie gedaan om daartoe bij te dragen, namelijk de eventuele mogelijkheid om assisterend academisch personeel in te schakelen om mee les te geven en zo het lerarentekort mee terug te dringen. Uiteraard zou dat slechts een deel van de oplossing kunnen betekenen.

Het probleem is evenwel nog niet verholpen. Recent bleek uit de bevraging door de Onderwijsvereniging van steden en gemeenten (OVSG) dat gemiddeld 10% van de lestijden niet ingevuld raakte. Uit een bevraging van GO!-topman Koen Pelleriaux blijkt dat ook in het secundair onderwijs van hun net het tekort nijpend is. Hij schat het lerarentekort voor zijn onderwijskoepel alleen al op 2000 voltijdse betrekkingen. Dat wordt bevestigd door een bevraging van alle scholen uit zijn onderwijskoepel. Ook het hoofd van het Katholiek Onderwijs hekelde, in een open brief die in De Standaard verscheen, samen met Koen Pelleriaux het gebrek aan leraren en urgentie om het tekort op te lossen. Boeve haalde daarbij aan dat hij bij zijn schoolbezoeken vorig schooljaar geen enkele school had gevonden waar er geen leerkracht ontbrak. Allebei vroegen ze om een nooddecreet. Al in mijn schriftelijke vraag nr. 86 van 21 oktober 2021 wees ik op de mogelijke piste om - tijdens en na hun academische carrière - onderzoekers in te schakelen.

In onze gemeenschap zijn immers heel wat onderzoekers actief binnen en buiten het hoger onderwijs. Het aantal doctoraathouders in Vlaanderen is sinds 2000 verdrievoudigd. Minder dan 10% van de doctors gaat na het doctoraat werken aan hogescholen of andere onderwijsinstellingen. Maar ook tijdens het doctoraal onderzoek kunnen doctorandi eventueel al onderwijservaring opdoen. Het kan een piste zijn om hen ook gedeeltelijk, al dan niet als zijinstromers, in te zetten in bijvoorbeeld het secundair onderwijs. En dit in het bijzonder wat betreft het assisterend academisch personeel (AAP) dat tijdens het (doctoraal) onderzoek ook onderwijsopdrachten op zich neemt aan de universiteit.

1. Welke oplossingen voor de juridische en praktische drempels, zoals vermeld in zijn antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 86 van 21 oktober 2021 en in latere vragen, ziet de minister concreet en welke stappen zijn daartoe al (succesvol) gezet?

- a) Welke (fiscale) mogelijkheden zijn er om het wegvallen van de fiscale vrijstelling van het doctoraatsbursaal, als gevolg van het uitoefenen van nevenactiviteiten in het secundair onderwijs, op te vangen?
 - I. Ziet de minister bepaalde mogelijke oplossingen, al dan niet in de vorm van subsidiemogelijkheden?
 - II. Welke stappen zijn daartoe al gezet?
 - III. Wat is de vooropgestelde timing?
 - b) Welke mogelijkheden zijn er volgens de minister om tegemoet te komen aan de hoge prestatiedruk bij assisterend academisch personeel die nog dreigt te verhogen bij het opnemen van onderwijstaken uit het secundair onderwijs?
 - c) Vindt de minister het de moeite waard om voor assisterend academisch personeel te onderzoeken op welke manier ze hun gepresteerde lesuren, in het secundair onderwijs, in rekening kunnen brengen bij hun te presteren uren voor het behalen van hun doctoraat? Zo'n regeling kan helpen vermijden dat door het bijkomend lesgeven het maximum van 120% dat een opdracht mag bedragen, wordt overschreden. Aan welke manieren denkt de minister daarbij?
 - d) Welke mogelijkheden ziet de minister om tegemoet te komen aan het ontbreken van een bekwaamheidsattest om les te geven bij assisterend academisch personeel? Welke stappen zijn daartoe al gezet? Tegen welke data kunnen die mogelijkheden voltrokken worden?
 - e) Welke mogelijkheden kunnen er volgens de minister worden onderzocht om tegemoet te komen aan het verschil van verloning? Welke fiscale en/of financiële mogelijkheden ziet de minister om een gelijkschakeling met leraren met bekwaamheidsattest te bewerkstelligen? Ziet de minister hier een oplossing in?
 - f) Bij het antwoord van de minister op schriftelijke vraag nr. 86 van 21 oktober 2021 werd vermeld dat de school ook met eigen middelen mensen met een "andere kwalificatie" dan de bekwaamheid die leraren bezitten, mag aannemen.
 - I. Kan de minister, in Excel, voor de voorbije 5 schooljaren een overzicht geven van het aantal personeelsleden per jaar en per niveau die met extra loon uit de eigen schoolmiddelen betaald werden?
 - II. Onderzoekt de minister of werkt hij aan oplossingen om hiertoe eventueel vanuit de Vlaamse overheid tussenbeide te komen onder de vorm van bijvoorbeeld extra subsidies of verloningsmogelijkheden, los van eigen schoolmiddelen? Zo ja, wat is het plan van aanpak, de timing en het budget?
2. Hoeveel assisterend academisch personeel is op dit ogenblik tewerkgesteld aan de universiteiten? Graag een overzicht per universiteit en per faculteit.
 3. Heeft de minister zicht op het totale aantal potentiële doctoraathouders, doctorandi en andere onderzoekers die op dit ogenblik aan een universiteit werken en dus in aanmerking komen voor deze stap of combinatie?
 4. Beschikt de minister over een inschatting over het percentage dat effectief in aanmerking komt of interesse heeft om ook echt de stap te zetten?

5. Ziet de minister een meerwaarde voor het basis- en secundair onderwijs om in de personeelsploeg leerkrachten met onderzoekservaring te hebben? Zo ja, welke, en op welke manier zal hij dat realiseren?
6. Welke mogelijkheden om onderzoekend personeel enerzijds en het onderwijsveld anderzijds met elkaar in contact te brengen vindt de minister relevant om te onderzoeken? Welke initiatieven kunnen daartoe door de minister worden ondernomen? Graag een overzicht van de maatregelen die de minister plant.
7. Welke bijkomende initiatieven in het kader van het inschakelen van assisterend academisch personeel ziet de minister nog als mogelijke oplossingen voor het aanwezige lerarentekort?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 87 van 26 oktober 2023

van **BRECHT WARNEZ**

1+6-7. Niet alleen het onderwijs maar ook andere sectoren kampen met een tekort aan geschoolde en competente arbeidskrachten. Het lerarentekort is een complexe, maatschappelijke problematiek die mijn volle aandacht heeft. Ik heb, samen met de Vlaamse Regering, deze legislatuur al heel wat maatregelen genomen die op korte en middellange termijn oplossingen moeten aanreiken voor het lerarentekort:

- Een job in het onderwijs is aantrekkelijker gemaakt voor zgn. zijinstromers die als leraar aan de slag gaan in een knelpuntvak. Ze kunnen nu namelijk de ervaring die ze in een ander beroep hebben opgebouwd, tot een maximum van 10 jaar laten valideren in hun geldelijke anciënniteit. De Vlaamse regering heeft ondertussen ook een eerste principiële goedkeuring gegeven om de anciënniteit op te trekken naar 15 jaar.
- Basis- en secundaire scholen kunnen bij een vastgesteld lerarentekort tot 20% van hun lesomkadering inzetten om andere profielen aan te stellen, die de leerkrachten in de klas kunnen ondersteunen.
- Met de lerarenbonus kan een personeelslid uit het basis- en secundair onderwijs dat nog niet in het bezit is van een pedagogisch bekwaamheidsbewijs en naast zijn onderwijsopdracht een lerarenopleiding volgt, een wekelijkse vermindering krijgen van zijn opdracht. Het personeelslid behoudt zijn salaris voor de oorspronkelijke opdracht en krijgt door de vermindering van de lesopdracht ruimte voor de opleiding.
- Bij een lerarentekort kunnen scholen tijdelijk een extern iemand als gastleraar aantrekken. Dit kunnen zowel privépersonen, zelfstandigen als werknemers uit bedrijven of organisaties zijn. Een gastleraar beschikt minstens over een voldoende bekwaamheidsbewijs voor het ambt van leraar in het betreffende onderwijsniveau. Een gastleraar moet bijgevolg geen getuigschrift van pedagogische bekwaamheid hebben.
- Een school kan ook aan een of meer van haar leraren voorstellen om tijdelijk een bijkomende opdracht op te nemen bovenop hun bestaande opdracht. Voor die extra uren worden ze dan ook extra betaald. Maar dit blijft steeds een beslissing van de leraar in kwestie; de school kan dit niet opleggen.
- Scholen hebben extra middelen gekregen voor aanvangsbegeleiding van beginnende leraren zodanig dat zij zich beter ondersteund weten bij het aanvangen van hun job, en minder snel uitstromen.
- Daarnaast zetten we volop in op het verbeteren van het imago van het lerarenberoep via de campagne '[Lesgeven is alles geven](#)'. Deze campagne wil zowel jonge mensen als zij-instromers warm maken om voor het onderwijs te kiezen.

Ook assistenten, onderzoekers en doctoraathouders kunnen van deze maatregelen gebruikmaken. Bij al deze maatregelen geldt wel dat het personeelslid in de school een salaris of vergoeding krijgt die steunt op de salarisschalen die gelden in het desbetreffende onderwijsniveau. De instap in het onderwijs is een bewuste, vrijwillige keuze. Het is niet de bedoeling het inkomensverlies van het personeelslid te compenseren of om andere financiële

nadelen op te vangen (zie ook mijn antwoord op uw schriftelijke vraag nr. 86 van 21 oktober 2021).

Ik ga in het beantwoorden van uw vraag er van uit dat u met "schoolmiddelen" de werkmiddelen bedoelt die door de overheid ter beschikking worden gesteld. Aan het beantwoorden van de vraag hoeveel personeelsleden scholen aanstelden met werkmiddelen, gaat een gegevensbevraging vooraf. Het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) raadpleegde op 08/11/2023 de personeelsdatabank.

De eerste tabel geeft een overzicht van het aantal personeelsleden die scholen betaalden uit de werkmiddelen, opgesplitst per schooljaar.

De tweede tabel splitst de afgebakende groep personeelsleden verder op naar onderwijsniveau. Merk wel dat het totaal van die tweede tabel afwijkt van de eerste tabel. Dit komt doordat sommige personeelsleden aangesteld zijn in meer dan in één onderwijsniveau. Tabel 1.2 bevat met andere woorden dubbeltellingen.

1.1 Aantal personeelsleden aangesteld op de werkmiddelen

Schooljaar	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Aantal	4.306	5.129	5.757	5.982	5.851

1.2 Aantal personeelsleden aangesteld op de werkmiddelen, per onderwijsniveau

Onderwijs-niveau	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Andere	3	1	2	2	1
Basis	2.740	3.668	3.064	3.389	2.990
CBE	217	219	172	203	339
CLB	247	262	1.050	1.113	767
CVO	86	73	73	232	517
DKO	336	283	304	396	502
Internaten	50	53	70	50	73
Secundair	658	592	1.041	625	686
Totaal	4.337	5.151	5.776	6.010	5.875

Ik sluit hiermee niet uit dat personeelsleden extra verloning krijgen vanuit de reguliere werkmiddelen. Dit is niet beschikbaar in onze databanken.

2. Deze cijfers zijn terug te vinden in de "[Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten](#)" van de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

3-4. Ik heb geen zicht op de loopbaanintenties van deze personen.

5. Ik verwijs hiervoor naar mijn antwoord op de schriftelijke vraag nr. 86 van 21 oktober 2021.